



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 150/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1) [REDACTED], [REDACTED], a 2) [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených advokátom Petrom Šumšalom, Krasovského 13, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/178/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/178/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje, aby** v konaní sp. zn. 14Co/178/2019 **konal** bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie každému po **500 eur**, ktoré im **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. januára 2021 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/178/2019.

Okrem toho sťažovatelia žiadajú, aby bolo krajskému súdu prikázané konať bez zbytočných prietáhov a aby im bolo priznané finančné zadosťučinenie každému po 4 000 eur a náhrada trov konania.

II.

2. Sťažovatelia podali v roku 2015 na Okresnom súde Bratislava III žalobu, ktorou sa proti žalovanému domáhali náhrady škody. Žalovaný vykonával rekonštrukčné práce v byte nad bytom sťažovateľov. V dôsledku výmeny ventilov na radiátoroch a po ich natlakovaní došlo ku škodovej udalosti, a to tak, že z radiátorov začala nekontrolovane tiecť voda, ktorá v priebehu niekoľkohodinového tečenia úplne vytopila a poškodila byt sťažovateľov. Sťažovateľom bola týmto konaním spôsobená škoda, ktorú si uplatnili vo výške 20 377,55 eur. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom tak, že žalobe vyhovel sčasti o 17 977,55 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaný podal proti rozsudku odvolanie. Dňa 1. augusta 2019 bola vec predložená krajskému súdu. Doteraz nebolo o odvolaní rozhodnuté. Sťažovatelia podali sťažnosť na prietahy, pričom predseda krajského súdu skonštatoval, že zistil nečinnosť súdu a ich sťažnosť vyhodnotil ako dôvodnú. Zdôraznil, že súdne oddelenie je zaťažené a že ich vec bude rozhodnutá koncom roka 2021.

III.

3. Sťažovatelia dĺžku konania viac než 17 mesiacov pred odvolacím súdom považujú za neprimeranú a zdôrazňujú, že krajský súd bez vážnych dôvodov nevykonal vo veci žiadny úkon. Dĺžkou konania sa u nich zvyšuje pocit bezprávia a nespravodlivosti.

4. Krajský súd vo vyjadrení k sťažnosti poukázal na personálne zmeny v senáte a na jeho zaťaženosť. Z dôvodu trvalej zaťaženosti senátu sa nedá termín rozhodnutia určiť, pretože veci rozhodujú priebežne a tejto veci predchádza množstvo vecí, ktoré nie sú dosiaľ vybavené.

5. Sťažovatelia vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu uviedli, že sa v celom rozsahu pridriavajú ústavnej sťažnosti a že sa s obsahom vyjadrenia krajského súdu nestotožňujú.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľov (II. ÚS 32/02).

7. Vec sťažovateľov sa týka konania na odvolacom súde, v ktorom je predmetom prieskumu správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktorý sa už musel vysporiadať so skutkovými a právnymi otázkami žaloby a námietok žalovaného. To vedie k záveru, že v odvolacom konaní nejde o vec, ktorá by sa vyznačovala osobitnou či už skutkovou alebo právnou zložitou. V správaní sťažovateľov neboli zistené také skutočnosti, ktoré by akokoľvek vplývali na dĺžku konania. Rozhodujúci bol postup krajského súdu v konaní,

v ktorom sa vyskytla bezdôvodná nečinnosť, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej.

8. Tieto okolnosti najmä skoro dvojročné nevykonanie žiadneho relevantného úkonu smerujúceho k rozhodnutiu veci už opodstatňujú záver, že uplatnené práva sťažovateľov týkajúce sa včasnej súdnej ochrany porušené boli. To platí osobitne s ohľadom na charakter veci, keďže sťažovatelia sa domáhajú pomerne vysokej náhrady škody na byte, ktorá im mala byť spôsobená konaním žalovaného.

9. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukazoval na zaťaženosť senátu. Organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02). Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa ocitli sťažovatelia.

10. Preto ústavný súd vyslovil, že postupom krajského súdu boli porušené základné práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to, že o odvolaní nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy krajskému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

11. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovatelia žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia každému po 4 000 eur. Okrem už uvedených kritérií pri rozhodovaní o prietahoch v konaní treba prihliadnúť na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Sťažovatelia sa podaným návrhom domáhajú náhrady škody. Právna neistota sťažovateľov môže byť odstránená len právoplatným rozhodnutím o ich žalobe. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti krajského súdu a osobitne význam sporu pre sťažovateľov ústavný súd návrhu sťažovateľov na priznanie finančného zadosťučinenia vyhovel sčasti, a to tak, že priznal každému z nich po 800 eur.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľov odôvodňuje to, aby im krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom, vo výške 384,08 eur určených podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci

polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Pri určení tarifnej hodnoty ústavný súd vychádzal z toho, že predmetom konania o ústavnej sťažnosti sú prietahy v konaní, ktoré sa rovnako týkajú oboch sťažovateľov, a preto na určenie tarifnej odmeny nepoužil § 13 ods. 2 vyhlášky, ktorý sa týka zastupovania viacerých osôb. Rovnako ústavný súd sťažovateľom nepriznal náhradu za ich repliku k vyjadreniu krajského súdu, keďže z nej nevyplynuli žiadne nové skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o ústavnej sťažnosti. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 181,17), čo spolu s náhradou (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu